

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
 Kiadástétele: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanítókknak és jegyzőknek 6 K.
 Egy szám ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap
 Nyitlár soronként 60 fillér.

A tisztviselők és a drágaság.

Székelyudvarhely, augusztus 26.

A nagy drágaság amely napról-napra nyomasztóbban hat, sokkal fontosabb gazdasági jelenség, semhogy egyoldalú szempontokból volna szabad megítélnünk. Mint szimptóma, éppen úgy jelezheti a gazdasági élet egészségtelen zavarát, mint váratlan föllendülését. Mert a termelésben beállott zavarok, inség, háboru, elemi csapások, éppen úgy okozhatnak drágaságot, mint a hogy új piacok megnyitása, a munkaerő megdrágulása, a gazdasági élet szokatlan föllendülése, a közjólét emelkedésével járó nagyobb fogyasztás nyomában a kereslet emelkedése szintén eredményezhetik az árak emelkedését. Előbbi esetben a drágaság kedvezőtlen, utóbbi esetben kedvező gazdasági viszonyok elkövetkezését jelzi. S ha csupán az eredményeket nézzük, sohasem tudjuk hogy, hányat ütött a gazdasági élet órája. Kutatnunk kell az okokat, a melyek föllidéztek, hogy megítélhessük, vajjon az általános jólét szempontjából örülnünk kell-e neki, vagy félnünk kell káros következményeitől.

Egy azonban bizonyos, és ez az, hogy a drágaság növekedése bizonyos osztályoknak gazdasági helyzetét mindig válságossá teszi. Mert vannak gazdasági jövedelmek, melyeknél

az általános áralakulás viszonyához való alkalmazkodó-képesség hiányzik. Ily gazdasági jövedelmek a szellemi munkának ama díjai, a melyeket fizetésnek nevezünk.

A közhivatalnokot tehát a drágaság mindig válságos helyzetbe hozza, mert a közhivatalnokot az állam sem nem a munka fontossága, sem nem a végzett munka mennyisége szerint fizeti, hanem a szerint, hogy milyen társadalmi helyzetet és tekintélyt akar neki biztosítani.

A legtöbb hivatalnok tehát, akár milyen képzett és akár milyen önfeláldozó s lelkiismeretes munkaerő is, arra van utalva hogy, megvárja, míg az előléptetési sorrend reákerül s nagyobb készütségével és szorgalmával legtöbbször csak a jogosulatlan mellőztetés ellen biztosíthatja magát, de nem szeretheti meg a gyors előmenetelt s vele együtt az anyagi jobblétet is. A hivatalnok ember tehát gazdaságilag nagy hátrányban van más foglalkozásuakkal szemben, mert előnyösebb gazdasági helyzetbe nem nagyobb munkássága, hanem ugyszólván csak hosszabb szolgálati ideje révén juthat.

A termelőosztályok éppen úgy, mint a kereskedők, a javak árának emelkedését kihasználhatják a maguk javára. De a hivatalnokot az árak emelkedése, azaz a pénz vásárló erejének a csökkenése mindig súlyosan érinti, mert az állam éppen akkor emelheti legkevésbé a fizetést, a mikor a pénz vá-

sárló ereje leginkább csökken. Hiszen a pénz vásárló erejének a csökkenése nem eredményezi az állam közjöveldelmeinek hasonló arányban való emelkedését és az állam kiadásait mégis tetemesen növeli. Hogyan emelhesse hát az állam például 40—50 millióval a tisztviselők fizetését, amikor az adókból legföljebb 30—40 millióval több folyik be a a természetes emelkedés révén, de a hadsereg élelmi szereinek a beszerzésére, az anyag szerekre, fegyverekre és dologi kiadásokra 50—60 millióval kell többet kiadnia, mert drágább lett minden.

De ezt nem is tekintve, nehéz a fizetéseket oly gyorsan emelni, mint a mily gyorsan szokott a drágaság beállani egyes javakra nézve. Az árcsökkenések pedig ritkán, csak gazdasági válságok esetén következnek el, s a közvetítő kereskedelem spekulációja miatt ezt is csak a termelők és nagyban beszerzők érzik meg, de a kicsinyben fogyasztók csak hosszabb idő múlva.

A hivatalnokoknak tehát a gazdasági helyzetét a drágaság súlyosan érinti, a melylyen csak időnkinti fizetés emeléssel lehet segíteni, ha ugyan lehet. A mikor azonban a drágaság nem pillanatnyi gazdasági zavarok következménye, hanem állandó és tartós gazdasági irányzat, a melyet például általános munkabért emelkedés, új piacok megnyitása, a fogyasztás növekedésével járó nagyobb kereslet és a különböző termelési és foglalko-

A papot üldözik.

Részlet *Gagyhy Dénes* „Mária-nővér” cz regényéből.

Az abádi határ nyolczeres katasztrális hold lehetett.

Kétezer lakosu községnek elég terjedelmes. Alig volt szegény ember a faluban, hacsak el nem prédálta vagyonát a korcsmán, vagy el nem kártyázta. Mindenki a maga emberiségéből élt s mivel a föld kitünően termelt, elég jól is élt. Egy baj volt csupán: a birtok felparcellázva, teméntelen darabban volt szétszórtva, mi az okszerű és jövedelmes gazdálkodást föltette megehezítette. A népek ugyan törték a fejüket, miként megíthetnének az állapotot, de megegyezni nem bírtak.

Tudvalevő, hogy a magyar földműves gazda kelleltenél maradibb gondolkodású és nehezen hajlik az újabb, gyakorlatiasabb irány felé. Csak a bényezer hatása alatt szokta megváltoztatni eszközeit, évszázadokon át megezőköt, apáról fiúra szállott, ódi rendszerét. Szinte irtózik minden újítástól, mert azt hiszi, hogy minden az ő megrontására van kieszelve, kivált, ha néhány szor csalódott már.

Amikor Csorja Mózes Abádra került lelkésznek, sok esett a megíthetés nehézségeiről, a munka sokaságáról és terheességéről. Egyszer mind arról a vágyról is, hogy valamiként könnyíteni kellene a gazdaember sorsán. Sokféle tervet kovácsoltak, de az csak a tudálékos emberek czéltalan és haszontalan tervezgetése volt, melyet megvalósítani nem lehetett. Mikor a panasza egyre sürűbbé vált és a tisztelőes maga is tapasztalta, hogy ez nem folyhat így tovább a népesség testi korcsosodása és olszegényedése nélkül: felvetette a tagosítás eszméjét.

Az abádiak hallottak ugyan a tagosításról sok jót, igaz rosszat is, amit aztán tizszeres

nagyításban panaszoltak el mindenfelé. A pap javaslata tehát nem keltett nagyobb lelkesedést, sőt határozott idegenkedéssel fogadták. Őt azonban nem kedvetlenítette el az elleneséges érzés, miután meg volt győződve a maga igazságáról és arról is, hogy az abádiak előbb-utóbb, a maguk érdekében megebarátkoznak tervével.

Téli esteken előadásokat tartott a tagosításról, sokféleképpen bizonyígtatva annak helyes és üdvös voltát. Így aztán, lassanként, a józanabb értelmű gazdák bevették a tanítást, de maguk nem igen merték hirdetni, mert a birtokosság tanulatlanabb és erőszakosabb része hallani sem akart róla és felgyújtással, megeyonveréssel fenyegette, aki keresztülvitelére vállalkozik. A dolog azonban mégis annyira érett, hogy a második esztendő végén, amikor tekintélye teljes lett, hivi jóvóltaért döntő lépésre szánta magát. Az egyetértőkkel megebeszélve, abban állapotok mege, hogy gyűlést hirdettek, melyben a többséget ráveszik a tagosítás megeazavazására.

Az ellenkezők vezetője Salamon Bertalan, egy szájjakodó, magát mindenbe belemártó, közepesrendű gazda volt. Nagyravágyással telve, örökké azon tépelődött, hogyan lehetne gazdag ember, hogyan szerezhetne száz hold földet. Adott-vett, cserélt-berélt, de a vásár sohasem ütött ki kedve szerint, egy alkalommal mege nagyon rá fizetett.

Attól félt most is — nem ismerővén a törvényt — hogy a tagosításban megekárosodik, mi által lármas szónoklataival szerzett tekintélye nagyon mege talál csorbulni. A pap szándékának hallatára tehát végig hordozta a véres kardot, vakmerőn hazudva mindenfelé, hogy a szegénynek kára lesz belőle, csak a gazdagoknak használ.

* * *

Rengetegen állítják, hogy ismerik a népet és tudnak vele bánni. Politikusok és hivatalnokok. A

követ urak nagyrésze, kiket falusi kerület küldött a nemzet tanácsába, szentül meg vannak győződve, hogy a képviselői megbízó levelet annak köszönhetik, mert hóna alá férköztek a nép gondolkozásának, a műveletlen tömeg lelkeinek.

Pedig csak véletlenül történt s hitők balga bielelem.

Hány büszke szolgabírja van ennek a tejjel-mézrel folyó Kanaánnak, aki öntetlen hirdeti, hogy a járásban minden emberről tudja mege azt is, amit titkon érez, oda vezet a lakosságot, ahová tetszik, oda szavaztat velük, ahová akar.

Pedig ez hia dicsekvés vagy okatlan elfogultság, mert egy szó sem igaz belőle. Sem a képviselő ur, sem a szolgabíró ur nem ismeri a nép lélektanát, — általában kevesen vallhatják, hogy be tudnak oda hatolni. Mert ehhez nem elég a felületes szemlélet és általános következtetés tíz-husz száz esetből. Ehhez egy egész élet tapasztalata szükséges és élesen látó elme, mely előtt a kód eloszlik, akármilyen sürű és ismerni kell mindenkit, kivétel nélkül, mely abba a táborba tartozik, ahol mi tarózkodunk.

Egy bizonyos: a nép szereti a rikító színeket, a tarkaságot, czifra kendőt, a zene harsozását és a zajongó, öblös hangot.

A mikor gyűléseken szónokol a magyar, tullármáza hágájával a menydörgést, pedig a szobácska, mely a pipaüstől rendesen olyan homályos, hogy a messzebb ülöt nem is lehet látni, — alig tágasabb tizenöt-husz lépésnél. Dehát neki nem imponál a csendes beszéd, akármilyen bölcs legyen, — ő a nagy méreteket keresi nemcsak hangban, hanem tartalomban is. A tartalomnak persze nem szüksége egyezni az igazsággal, sőt észazor hatásosabb, ha nem is egyezik, ha azt elnyomja s a képelet szárnyán a hazugság világában száguldoz, hihatetlen és lehetetlen dolgokat ígérve.

szegbe kerülne, melyre fedezetet nem találhatnánk, azonban igenis szükséges, hogy a Küküllőnek, mint az abba futó patakoknak medrei a veszélyeztetett pontokon megerősítsenek. Ezután

Dr. Pálffy Jenő főszolgabíró ismertette a kereszteri járásban történt árvíz mosásokat és eladta azokat a teendőket, melyek az árvizek bár részbeni megállításához kívánatosak. Így Ujzékelynél gát emelendő, ugyazintén a siklódi medergát is újraépítendő és pedigen olyan módon, hogy az anyag ne kíméltesse. A Gagy patak partbiztosítását elengedhetetlennek jelzi. A Küküllő Galambfalvától megye széléig föltétlen szabályozandó és partbiztosítási művek létesítendő, melytől Ujzékely belsőségének megvédését reméli. Alsóboldogfalván vízvezető árkok szélesítendő, ugyazintén Fialfalván is partkötések létesítendő. Nyikó völgyében partkötések. Martonostól felfelé a fák kivágandók, Martonosban a vízmosási gát-lások megújítása, Éolaka község határa biztosítandó, Kúsmódvölgyben Kőrüspatak, Bözödfalu, Bözöd, Szentdemeter, Székelyszállás, Véczeke, Magyarzárkód, Szenterszéb, Andrásfalva, Solymos, Siménfalva, Bethfalva mellett lefutó vizek szabályozandók.

Szabó Gábor udvarhely járási főszolgabíró javasolja, hogy az erd. bizottságnak az erdőeladá-
sok korlátozása javasoltassék, az Ivópatak. Zetelaka és Keményfalvánál a Küküllő, továbbá Fenyéd, Bethlenfalva, Kadicsfalva, Felsőboldogfalva, Bögöz, Magyaros, Szentegyházasfalva, Márafalva, Ülke, Szenttamás, Bogárfalu, Patakfalu, Miklósfalu és Bene községek vizei a lehetőségig szabályozandók, part és meder kötések eszközöndők. Székelyudvarhely város árvízvédelmi szükségleteit *Gothárd* János polgármester adta elő. Eszerint a Küküllő már a városban felül szabályozandó a szükséges parteródítésekkel és meder szélesítéssel. A Varga patak medre mélyítendő, egyik bújja emelendő, a Budvár patakba hordalékokat építendő.

Szabady Tivadar oklándi főszolgabíró az Abásfalva, Keményfalva, H.-sz. márton, Gyepes, Dálya, Ége, Almás, Erdőfüle, Hermány, Kisbaczon, Városfalva, Bardocz és Lövete községek vizeit kívánja szabályoztatni, parteródítésekkel ellátani. Szabó Nándor főszolgabíró a parajdi járásban a Kisküküllő kivanja első sorban is Parajd község közt szabályoztatni, továbbá Korond, Atyha, Alsó- és Felsőófalva, Kúsmód, Siklód, Szolokma községek vizeit kell szabályozni.

Az angett végeredményében megállapított abban, hogy a vízmosás és kopások sürgős befásítása végett külön személyzetet kérnek az erdőhivatalhoz és az eladott helyeket a bizottság a helyszínen fogja tanulmányozni és véglegesen megállapítani a teendőket.

*

Személyi hír. Dr. *Sebesi* János, Udvarhelymegye alispánja szabad-ágáról, melyet Reichenhallban bronchitise gyógyítása végett töltött, f. hó 27-ikén hazaérkezett és átvette hivatala vezetését.

*

A jegyzők államosítása. A belügyminiszteriumban most folynak a munkálatok a jegyzők fizetésrendezése dolgában. Az erre vonatkozó tervezet már készen is van csak a pénzügyminiszter hozzájárulása szükséges, hogy azután a fizetékigézésítő őszeg az 1914. évi költségvetésbe beilleszthető legyen. A jegyzők fizetékigézésítése az erre vonatkozó törvénytervezet szerint, mint alapiletmény, évi 2000 koronában van megállapítva. Az ennél magasabb fizetést élvező jegyzők magasabb fizetésük élvezetében tovább is megmaradnak, mindaddig, míg a jegyzők államosítása be nem következik. Akkor a jegyzők magasabb fizetési osztályba fognak felosztani. A fizetési osztályokban való előlépésnél nemcsak az eltöltött szolgálati évek lesznek irányadók, hanem a minőség is. A minőségét a főszolgabírák és az alispán végzi ezek ajánlatára fogják a jegyzőket előlépésre előterjeszteni. A jegyzők magánmunkálatait illetően az eddigi állapotot érintetlenül fenntartják, a rendezés az államosítás kérdésével egyidejűleg fog megtörténni.

*

Az árvíz károsultak tulajdonai. Egyes panaszok szerint már is történtek, másrészt az elemi csapásokból származó könnyű alkalmak miatt várható is olyan sajnálatos tények, hogy az árvizek által elhordott és partra halmozott épületeket, vagy egyéb ingóeszközöket olyan egyének vi-

szik el és használják fel saját céljakra, akik a jelzett ingóságoknak nem tulajdonosai. Az ilyen tények pedig az eset körülményei szerint a lopás, illetve jogtalan elcsajátítás bűncselekményeinek elemeit foglalják magukban. Ebből kifolyólag most az alispán felhívást intézett a városi rendőrséghez és községek előljáróságaihoz, hogy a bűncse-

lekményektől való szigorú tartózkodására a vonatkozó büntetési tételek közlésével hívják fel a lakosságot. Együttal adjanak ki figyelmeztetést, hogy mindenki köteles 8 nap alatt a talált tárgyakat átvételre a hatósághoz bejelenteni.

A városi csatornázás előterve.

— A Vízépítészeti igazgatóság munkájával elkészült. —

Székelyudvarhely, aug. 29

A belügyminiszter megbízásából a miniszterium műszaki osztálya ez év február havára elkészítette Székelyudvarhely város *vízvezetékének* előtervét és költségvetését. A város vízvezetékének megépítését a terv 340.000 koronára preluminalta évi 35.000 K üzemköltséggel. A város képviselő-testülete az előterv elkészültét egyszerűen tudomásul vette és felkérte a minisztert, hogy a város *csatornázási* tervét is készíttesse meg, hogy a kettő egyszerre, együttesen nyerjen megoldást. A miniszterium műszaki osztálya elkészült a tervvel és költségvetéssel is a napokban le is érkezett a polgármesteri hivatalhoz. A város életében fordulópontot képező javaslat egész terjedelmében a következők:

A n. belügyminiszter ur 185897—1912. számú rendeletére való hivatkozással a város általános csatornázásának mikénti végrehajtására nézve az előzetes tanulmányok és helyszíni felvételek alapján t. Czimmel a következőket közli:

A csatornahálózat kiterjedésének megállapításánál Székelyudvarhely város mai beépített területe vehető figyelembe azokkal a határokkal, amelyek a csatornát helyszínrájon vannak felüntetve. Ebben a Küküllő jobbparti városrészt és Szombathalva község területe is bele van foglalva, amelyek szükség esetén minden nehézség nélkül szintén bekapcsolhatók a csatornahálózatba. Csapán az alábbiakban említett csatornavíz áttemelő telepet kell olyan elrendezéssel megépíteni, hogy e mélyebben fekvő területekről is fel lehessen emelni a csatorna vizeket a városi csatornahálózatba.

A csatornázás a legelőnyösebben a kétvezetékes elválasztó rendszer szerint valósítható meg azzal a megszorítással, hogy amíg a szennyvíz elvezetésére rendszeres csatornahálózat létesítették, addig a csapadék viz legnagyobb része nyílt folyókák és csak helyenkint földalatti zárt csatornák segítségével lenne a várost átszelő vízfolyásokba levezethető. Rendszeres zárt esővízcsatornahálózat tehát nem létesülne, hanem csak szükség szerint azokban az utcákban, ahol a hegyekről lefolyó csapadékvizek kárt tehetnének, vagy a forgalmat akadályoznák.

A csatornázásnak ilyen módon való megvalósítását az teszi indokoltá, hogy a város csatornázás szempontjából kedvezőtlen fekvéssel bír. A közepe táján emelkedés van, amely a város területén vízválasztót képez, s emiatt egy egységes fővezető csatornát nem lehet építeni. A kedvezőtlen telepviszonyok folytán a vízválasztótól északra fekvő terület összes vizét szivattyutelep segítségével kell a délnyugatra fekvő városrészt csatornahálózatába, illetve annak főgyűjtőjébe felemelni.

Az a körülmény tehát, hogy a fél város csatornavízét gépi erővel át kell emelni, az elválasztó rendszer alkalmazását teszi indokoltá, mivel az állandó üzemköltség szempontjából előnyösebb, ha csak a szenny vizeket kell felemelni, amelynek naponkénti mennyisége a vízvezeték által kiszolgáltató vízmennyiséget felülmulni nem fogja, s nem szükséges gépi erővel felemelni még a nagymennyiségű esővizeket is, amelyek az északkélti városrész területéről lefolyásra kerülnek. Arra ugyanis számítani nem lehet, hogy egy vezetékes, vagyis az osztató rendszerű csatornahálózat létesítése esetén a csatornák szennyvizét a város területén lehessen a Küküllőbe, vagy egyéb vízfolyásba tisztítás nélkül bevezetni még akkor

sem, ha ezzel az esővizek felhígított állapotban kerülnek is lefolyásra.

Ily körülmények között tehát amidőn az összes csatornavizeket kellene a főgyűjtőcsatornán át a végső kitorkolás felé vezetni és a szennyvíz tisztító berendezés létesítésénél pedig a tömör napi szennyvizet kivül a csapadékvizet felhígított szennyvíz megtisztításáról is gondoskodni kellene, az egy vezetékes csatornahálózat létesítéséről le kell mondani és helyette csak a kétvezetékes rendszerű csatornázás megvalósítása mondható célzertűnek.

A részletes tervek készítésénél tehát a következők figyelembevételét ajánljuk.

A csatornát helyszínrájon a vízgyűjtő terület három részre van osztva. Az első piros, a másik zöld, a harmadik lila színű határral van megjelölve.

A piros színű vízgyűjtő terület az, amelynek csatornavízét, mint előbb már említettük, fel kell emelni. A másik kettőnek vize áttemelő nélkül haladhat a kitorkolás felé, amelyet megelőzően, a Budvári-ut végén szennyvíztisztító berendezés létesítendő.

A piros színű területől összegyűlő csatornavizek áttemelő telepét a helyszínrájon a Rákóczi-utnak a Küküllőhöz közelebb eső részére, mint ezen terület legmélyebb pontjára terveztük. E szivattyutelep gyűjtőkutját olyan mélyre kell tervezni, hogy a Küküllő jobbparti városrészt csatornavizeit is befogadhassa. A csatornavíz áttemelő pedig a Kossuth-utcai főgyűjtő csatornába kell eszközölni.

Ezen a helyen fogadja magába ez a csatorna a zöld színű vízgyűjtő terület csatornavizeit is, amelyek szabad esésel kerülnek lefolyásra. Ettől a ponttól kezdve tehát ez a csatorna az egész város csatornázásának a főgyűjtő csatornáját fogja képezhetni.

A csatornák méreteinek a megállapításánál a hozzájuk tartozó vízgyűjtő területtől megfelelő biztonságot és a jövő fejlődésére való tekintetből hektáronként 0.5 másodpercliter szennyvizet lehet számítani. Emellett azonban 25 cm. átmérőjű közrelvényenél kisebb méretű csatornát, az üzembiztonság végett, nem csészeterű tervezni. A csatornák anyagául pedig kőagyagcsöveket kell előírni.

A csatornahálózatot minden utca sarkon és minden irányváltozásánál, ezek között pedig, egyenlő beosztás mellett, legalább 50 méterenként, ellenőrző, illetve tisztítóakna alkalmazandó. A részletes csatornázási terv elkészítésénél szennyvízcsatorna létesítése mindazon utcákban felleendő, amelyben a vízvezeték létesítése tervbe vétetett, úgy, amint azt a csatornát helyszínrájon vázlatosan fel is tüntettük. Azonkivül a Küküllő jobbparti városrészt csatornát is felvettük a hálózatba. A szennyvíz csatornahálózatot így mintegy 5900 méter 25 cm. átmérőjű, 650 méter 30 cm. átmérőjű, 320 méter 35 cm. átmérőjű, 900 méter 40 cm. átmérőjű kőagyagcsatorna és mintegy 170 darab ellenőrző, illetve tisztító akna képezni.

A Rákóczi-ut áttemelő telep mintegy 20 mpl. szennyvíz áttemelő képesség mellett lesz számításba vehető.

A szennyvíz tisztító telepet napi 500 köbméter szennyvíz megtisztítására lesz szükséges tervezni. Ilyen keretek között a szennyvízcsatorna hálózat létesítése megközelítőleg a következő befektetési költséget igényelné:

A csatornahálózat aknákkal együtt mintegy

150,000 korona, közbenső áttemelő telep 20,000 korona, szennyvíztisztító berendezés 70,000 korona, víztelenítés, Küküllő alatti átvezetés és előre nem látható kiadások 40,000 korona, összesen 280,000 korona.

Zárt esővíz csatornát a következő helyeken lesz szükséges létesíteni: A Szent Imre- és Iskola-utcán át mintegy 110 méter hosszúságban, 1,2 méter átmérőjű szelvényű a Varga patakig. A Deák Ferenc-utcán át ugyancsak a Varga patakig mintegy 80 méter hosszú 60 cm. átmérőjű csatornát. A Malom-utcán át a Küküllőbe, 1 méter átmérőjű 300 méter hosszú, valamint a Rákóczi-út végén szintén a Küküllőbe 60 cm. átmérőjű 200 méter hosszú csatornát.

Ezen csatornának építési költségét a szükséges ellenőrző és vízfelfogó aknákkal, torkolati fejekkel együtt mintegy 35000 koronának lehet előirányozni.

Ezek számbavétele mellett tehát a fentebbi keretek között megvalósítandó csatornázás mintegy 315000 korona költséget igényelne, amelyben a tervezési és építési ellenőrzési költségek természetesen belefoglalva, amelyekre azonban mintegy 30,000 koronát szintén kell számítani.

Az egyvezetékes uszató rendszerű csatornázás költségei a következőképpen alakulnának:

Feltételezve azt, hogy a magasabban fekvő városrészek csatornavizeinek, illetve a szennyvizek ötszörös higitásán felül jelentkező csapadékvizeknek a Küküllőbe, a Varga patakba és a Malom árokba való kibuktatására a város vízjogi engedélyt nyerne, tehát az áttemelő telepen, amely a szennyvíz csatornázásánál említett helyen létesülne, csak az ötszörösén higitott szennyvizeket kellene felemelni és a tovább menő csatornákat, a kibuktatott csapadékvíz figyelembevételével kisebb szelvényűvel lehetne számításba venni.

A csatornahálózatot a következők képeznék: Mintegy 4300 méter hosszú 30/45 cm. méretű és mintegy 4200 méter hosszú ennél nagyobb méretű csatorna egészen 90/135 cm. méretű tojás szelvényig, illetve a vészkiömlő csatornák 1, illetve 1,20 méter átmérővel.

Ez a csatornahálózat ellenőrző tisztító és esővíznyelő aknákkal együtt mintegy 250,000 korona építési költséget igényelne. Az áttemelő telep pedig mintegy 40,000 koronát és a szennyvíztisztító berendezés mintegy 100,000 koronát igényelne.

Víztelenítés, Küküllő alatti átvezetés, előre nem látható kiadásokra 50,000 koronát kell számítani.

Az egyvezetékes csatornahálózat építési költségeit tehát összesen 440,000 koronában kellene előirányozni. Ehhez az összeghez a tervezési és az építési ellenőrzési költségeket, mintegy 40,000 koronát azonban szintén hozzá kell számítani.

A nagyobb építési költség mellett még számolni kell a nagyobb üzemköltséggel is, amely a nagyobb mennyiségű évi vízemelésből és szennyvíz tisztítási eljárásból származnék.

Ezek miatt a csatornázásnak az egyvezetékes rendszer szerint való megvalósítását illetőleg a csatornázási részletes terveknek a legelőször közölt kereteknek megfelelően való elkészíttetését javasoljuk.

Az állami adók behajtása.

Az országos csapás, mely a múlt évi rossz gazdasági év után kétszeresen sújtja a népet és végig az egész vonalon olyan mértékben nehezíti az életet, mely végzetesnek mutatkozik: máris sok megyében arra indította a hatóságokat, hogy az állami adók behajtását szüneteltesse. Udvarhelymegyében és Székelyudvarhely városán még ez irányban nem történt intézkedés, noha éppen ez a vármegye is, mely szegénységével méltán that igényt a könyörületre. Eppen ezért felhívjuk az illetékes körök figyelmét erre a körülményre és kérjük, hogy az állami adók behajtását bizonytalan időig halasztásuk el, mert a gazdasági válság bizony minden egyes adófizetőt egyetlenül sújt.

Dr. Solymossy Lajos.

Székelyudvarhely, aug. 30.

Mult vasárnap délelőtt bucsuzott el a főreáliskola tanári kara és a református egyházköztség Dr. Solymossy Lajos volt főreáliskolai igazgató és főgondnoktól.

Dr. Solymossy Lajos tudvalevőleg 37 évet töltött Székelyudvarhelyen a közoktatásügy szolgálatában: 12 évet mint tanár, 25 őt mint igazgató, a főreáliskola élén. Igazgatói és főgondnoki ténykedése mellett alig volt olyan tere a közügynek, melyen ő hosszabb-rövidebb ideig eregeményesen ne működött volna. A helybeli kerületi tanári körnek fennállása óta kevés megszakítással ő volt az elnöke, elnöke volt a városi közegészségügyi bizottságnak, titkára az Emko udvarhelyvármegyei és városi választmányának, buzgó és munkás tagja a vármegyei és városi törvényhatósági bizottságnak.

Ekkora munkateret csak óriási munkabírással, kiváló szakképzettséggel és fáradhatatlan ügybuzgalommal lehet betölteni. Benne minden megvolt párosulva vasaskarral, ernyedetlen szorgalommal, soha és semmi körülmény közt el nem csüggedő kitartással — valóságos székely szívósággal. Mindenki tudja, hogy Dr. Solymossy Lajos a pedánságig pontos hivatalnok volt, hogy igen erős egyéniség és hogy ma 37 éves munka után is nem megtört rokkán ember, de maga a megtestesült energia.

Bár igen nagy és igen széles a munkakör, mely távozásával igen sokat veszít, a legnagyobb a főreáliskola vesztesége, mert Dr. Solymossy Lajosnak az iskola volt legelső és legigazibb munkatere. Az iskola, az ő iskolája, a főreáliskola, annak fennmaradása, felvirágzása, annak jó hírre kepezte fő fő ambícióját. Ezt tekintette legszentebb ügyének életvívataának, ezzel mintegy összeforrt egyénisége, ezért fáradott, ezért küzdött, ez volt nappali álma, éjjeli álmatlansága, szóval ezért megtett mindent, a mit csak lehetett.

Munkásságát — bár sok előítéllettel és meg nem értéssel kellett neki és intézetének különösen eleinte megküzdnie, — még is ritka siker koronázta. A székelység konzervatívizmusa miatt igen soká elzárkózott az új intézménytől. Baj volt az is, hogy a reáliskolából — annak idején se jogi se papi pályára lépni nem lehetett. Már amiatt is igen nehezen és igen lassan ment a reáliskola megkedveltetése, mely valami nagy népszerűségnek soha sem örvendhetett. Mikor Solymossy Lajos az intézet vezetését átvette, nemcsak hogy állandó épülete nem volt, de igen cselzszerűtlenül volt elhelyezve, úgy, hogy háromfelé is el kellett mennie napjában tanárnak és tanítványnak. Talán ez a sok járás-keles volt az oka annak, hogy a reáliskolát a székely községekben „tekergő iskolának” csufolták.

Dr. Solymossy Lajos minden követ megmozdított, hogy az intézet állandó épületet nyerjen — a nagy része van abban, hogy diszes, gyönyörű épület, valóságos palota emelkedett céljaira: a csonka fal váral között. Annak idején ez az intézet volt a legmodernebb felszerelve, ennek épülete volt a legtágasabb és a legszebb. Ma bizony már oda jutottunk, hogy a testvérintézetek e tekintetben tulszárnyaltak, szebbek, nagyobbak, célszerűbbek, tágasabbak és modernebbül felszereltek. Ez még nem lenne baj, a baj az, hogy a reáliskola — főleg az internátus — ma már azük, a könyvtárak könyvei ma már kiszorultak a folyosókra, az internátusba jelentkező tanulóknak fele meg egészen kiszorult az intézetből, mert hely szűke miatt föl nem vehető. Igen nagy kár ez magára az intézetre, de kár a városra nézve is. Ezen az internátus kibővítésével okvetlenül segíteni kellene.

Mikor az intézet vezetését 25 évvel ezelőtt átvette, alig volt annak valami alapítványja. Ma 14 különféle alapítvány van és eltekintve az internátus ingyen helyeitől, körülbelül 30.000 K áll az egyes alapítványokban a jó tanuló, szegényebb fiúk jutalmazására és segélyezésére, melyeket jórészt Dr. Solymossy Lajos létesített, hol közvetve, hol közvetlenül, a dolgozó méh szorgalmával és kitartásával gyűjtögetve, rakosgatva össze azokat nem egyszer fillérenként.

Dr. Solymossy Lajos általában igen szerette tanítványait, a kik szintén szeretettel ragaszkodtak hozzá. Megtörtént, hogy nem egy tanár társa, hol tréfásan, hol komolyan aprehendált, hogy neki a tanuló előbbre való, mint

a tanár; de jó szíve melegét első sorban a szegény székely fiúk érezték. Jól ismerte a székely ember baját, nyomorúságát, szűk anyagi forrásait, de ismerte a szegény, jó magaviseletű haryasny és patkós csizmás székely fiuk szellemi értékét és lelki nemességét is; ezért azon volt, hogy ezeket az intézetben lehetőleg megtartsa és részükre mindenféle kedvezést és segítyt kigondolni és kieszközölni iparkodott. Ezek közül ma sokan igen szép állásban vannak s ezek szíve bizonyára tele van szeretettel és hálával volt igazgatójuk iránt.

A tanári karnak csak egy kis vakácziói töredéke keresette őt fel — a testület nagyobb része még nem tért vissza, — a kik nevében Tompa Árpád a régi tanári gárda még fungens tagja — az intézet vezetője — közönytötte és egyben el is bucsuzott tőle szíves, színtes, meleg szavakkal. Biztosította a távozót a tanári kar és a tanuló ifjuság legmelegebb ragaszkodása és hálájáról. A távozó igazgató meghatottan köszöntö meg a bucsu meleg szavait a kérte a Gondviselést, hogy az intézetet, annak vezetőségét, tanári karát és egész tanuló ifjuságát áldja meg, hogy fennálljon a virágozzék a jövőben is.

A tanári kar után a református egyházközség igen nagyszámú küldöttsége vonult fel Vajda Ferenc esperes, lelkész vezetése alatt, hogy szeretett főgondnokától elbucuzzék. A küldöttség zsufolóság megtöltötte a főreáliskola igazgatói helyiségét. Vajda esperes gyönyörű beszédben vázolta a távozó főgondnok vallásos buzgalmu, lelkes és eredményes működését, kiemelve különösen azon alkotásokat, melyek Solymossy főgondnoka alatt létesültek. Beszéde végén találon mutatott rá arra, hogy korunk önző, hogy elismerésében futar, az igazán nagy egyéniséget meg nem értő, a valódi érdemet sem méltányoló, meg nem becsülő, ezért — ugymond — kétszeresen érzi szűköségét annak, hogy e percben az egész egyházközség elismerését és nagyrabecsülését talmácsolja előtte, végtelenül sajnálja távozását. Dr. Solymossy Lajos főgondnok meghatva köszönte meg a nem várt szép szavakat s kijelentette, hogy a mit egyháza érdekében tehetett, igen szívesen és igen nagy örömmel tette meg, csak azt sajnálja, hogy még többet nem tehetett, de önérettel mutatott reá a főgondnoka alatt végzett munkára a kérte az egyházközséget, hogy a munkát lelkesedéssel és az eddigi buzgalommal folytassa s akkor az anyaszentegyház virágozni fog. — Dr. Solymossy Lajos távozását egy egész város társadalmának ózintes sajnálata kíséri.

Séra Kálmán.

HIREK.

Székelyudvarhely, aug. 31.

Botrány-vizslák.

Uj szó kedves olvasóm, de rég ismert fogalom lappang alatta. Kik ők, a nagy kutatók, szaglászók? Ott vannak nyomban, mihelyt valami „érdekes” dolog történik, pletyka indul, vagy botrány van készülöben. Szaglászának s repes a szívük, orrcimpájuk remeg a kéjtől, fölülük ugy issza az „esetek” szenyos levét, mint a lapok az árvizet. — „Hallotta X-ék esetét?” — „Ne mondja!” — „De igen. Tegnap történt. Képzelve...” — S jönnek a fantasztikus színezések családi esetekről, házasságtörésekről s ki tudja mi minderről. A botrányvizsla mindent tud a legapróbb részletekig, mintha ott lett volna, mintha ő volna az east hőse. S alig mondja el meséjét az egyiknek, jön a másik, akinek szintén leadja megtoldva a hazugságot még egy hazugsággal, vagy színezve a valóságot romlott fantaziája minden képtelenségével. A botrány vizsla esetekkel és hírekkel táplálkozik, melyek más embert tönkretesznek. Abból él, hogy más ember pusztul. Rosszabb a vizslánál, mert az csak szimatol s megállja a nyulat: a botrány-vizsla elromlott vizsla, mely „beugrik” áldozatára, szétmarczangolja ádáz pletykával s ha felfalta, uj táplálék után rohan. A botrány-vizsla sohaem lakik jól, a pletyka-esetekre caillapithatlan étvágygal szágulid s éhen hal az unalomtól. Ha semmiem „történel.”

Milyen társadalom türi meg kedves olvasóm

e hitvány fenevadakat? Kisvárosi, kulturátlan, gyáva társadalom, melynek nincs beszédtemája, egyveleje száradt, könyvek helyett embereket fal fel s melynek jó része „fessen“ szabott ruhával igyekszik enyhíteni lelke ledértségét. Weininger a „Nem és jellem“ cz. művében a nőkre ruházta miudazt, ami aljas, gonosz, jellemtelen, korlátozott és erkölcsstelen. Szerinte a legalacsonyabban álló férfi magasabban áll, miut a legműveltebb nő. Nincs itt tere, hogy a német bölcselővel vitatkozzunk, de ha Weininger városunkban jött volna, csodálkozva láthatta volna, hogy a nők jó része férfiruhában jár. *Treff.*

Három község pusztulása.

Kobátfalva, Benczéd és Szentmihály községek felett a mult napokban itélet idő vonult keresztül, melyről a következő tudósítást vettük:

Csüggedt lelkek hulló könnyeivel írom levelemet. Jajongó nép rémos sikoltása, kétségbeesett menekülők nyögése hatja meg szomorkodó lelkem... Augusztus 21-én alig virradt, már is alkonyult. Ijesztően sötét felhők fedték el az eget a reggeli órákban. Dörgő ég villáma, földet rázó moraj itéletidőt hirdettek *Kobátfalva, Benczéd és Székelyszentmihály* felett. Megeredt a zápor. A mezők munkás népe ijedve tette le kezéből a munka eszközét. Sártengerben, sikamlós utain az elázott mezőknek menekülő népek haladtak, szaladtak hajlékaikba. Egy órácska alatt a vadidő kitombolta magát... a vihar elült, kisütött az áldott napsugára és a jóságos Isten édes mosolyával nézett le ismét munkára induló népére.

Elmult a vész. Örvendett minden lélek délután négy óráig. Akkor ismét eljöttek a reggel felhői és megkezdődött az itéletidő. A vének, kiknek emlékezte évtizedekre visszazáll, nem láttak ehez hasonló felhőszakadást. A Nyíki vize, Szalon pataka, a Gada, a Kövespatak, a kobátfalvi erdő vize egy helyre szaladtak. Tengert lett belőlük. Egyszerre elborított mindent a dagadó hullámok árja. Tönkre ment a mezők még eddig megmaradt reménysege. Székelyszentmihályon 30-40, Kobátfalván mintegy 60 hajlékból költözött ki a mezőre haza szaladó nép. A ki menthette, mentette vagyónát, a más házában hagyva mindenét, menekült a szerencsésebb helyeken lakók hajlékába. És reá üt a rémos éjszaka anyyi száz emberre. Nem tudja senki, emberi élet nem esett-e áldozatul. Itt egy anya szoritja magához rémoson siklító gyermekét és gázol az utcákon a tengerré dagadott vízárban, amott az apa keres menekvő helyet családjá számára az éjszaka sötétében; itt egy szegény asszony nézi kétségbeesett jajgatással, hogy a szennyes áradat miképpen tör be ajtóján, ablakán, monno, de nincs ereje, nyakig vízben vár egy szabadított kezét órák hosszáig. Háza: siralombház. Átéli a halálnak minden félelmét, míg végül, Istenre bízva magát, omladozó házából kisodorja a vizár.

Halálfélelmek között mult el az éjszaka. Más nap permetező ég néz le a pusztá mezőkre, a kopár tájakra. Permetező ég, az Isten könnyűje sir a pusztulás nyomán. Elindulunk szemlét tartani. Megdöbben a lelkünk a látottak felett. Benczédben egy parányi árok pusztításain döbben meg a lelkünk, Szentmihályon elment a Nyíki hidja, megszünt a közlekedés. A Nyíkon innen szorultak alig tudnak átvérgődni repedező házaikhoz. Iszap és sártenger mindenütt. Legalább negyven család siratja azt a rémos éjszakát, melyhez hasonlót nem élt át még soha.

Kobátfalván még rémesebb a kép. A főutcát környező kerítések mind lerombolva, kapuk elsodorva, a házak megtelve. Osváth Áron körjegyző iszapos irodájába nincs bejárás. Udvarára bevezető hidja szétrombolva, kapuja fái házához dőlve mutatják az elemek hatalmát. A templom sem lett megkímélve. Felszedett padozat, mély iszaptenger lagnak benne csupán.

Siralmas a falu képe. Átázott, düledezni kezdő házak beszélnek sok családnak siró nyomoráról.

Ez a falvak képe. És a mező? Rettenetes. A Nyíki szűk völgye az említett községeknek egyedüli kanaánja. Mások öntötte az áldást. Most semmit sem ad. Öszvetés hiányában aratás nem volt. Kukoricza szűret sem lesz. Határaink olyanok, mintha óriási hadseregek gázolták volna le. Busongó népünk átázott háza előtt sirva-siratja szerencsétlen sorsát s mert sem hajlékában, sem kopár mezőjén nem lel vigasztalást: vándorutra készül. Nincs kenyere, nincsen vetőmagja... de egy kincsünk még van, nem ingott meg reményseggünk vármegyénk érdemes és jó indulattal teljes fő és alispánjában, bízva-bizunk Székelyhidy kirendeltségi megbízottban, kik bizonyára meghallják siró népünk kiáltását és egy kis inaséges kukoriczával, egy kis ősi vetőmaggal megállítják utrakelő népünket, kiveszik kezéből a vándorlás botját s a teljesen elpusztított mezőknek leiratják illetékes helyen minden adóját.

Mi jól tudjuk, hogy ezer sebtől vérzik szegény hazánk szive, de hiszük azt is, hogy a mi sebeinkre is juttatnak említett jóindulatu uraink egy-egy balzeam cseppet.

Ebben a reményben üdvözli a tks szerkesztő urat

a bus levéltrő.

Székelyek kongresszusa.

Ez idén is összejöttek azok, a kik meg nem szűnő fanatizmussal cöngenek a székelység helyzetének javításán. Ám a rossz gazdasági viszonyok folytán a 25-én Előpatakon összeült székely kongresszus népesedés tekintetében alább is maradt, az összegyűlték lelkesedése a régi volt. 500-600 főnyi közönség részvételével folytak le a kongresszus tanácskozásai, melyeknek jelentőségét növelte az, hogy a kormány is elküldte képviselőit. A kultuszminisztert *Benedek Sándor* államtitkár, a kereskedelmi minisztert *Bernády György* főispán udvari tanácsos, a belügyminisztert *Gyalóky Sándor* csikmezei főispán, a földmívelésügyi minisztert *Köös Mihály* miniszteri oszt. tanácsos képviselték. A kongresszus gróf *Tisza István* miniszterelnököt, a földmívelésügyi, kereskedelmi, kultusz- és belügyminisztert táviratilag üdvözölte s a kormányznak a székelység iránt tanúsított jóindulata, intézményes támogatásaiért köszönetet nyilvánított.

A kongresszust *Deák Lajos* kir. tanfelügyelő, a székely társaságok szövetségi elnöke nyitotta meg. Megnyitója megemlékezett a Székelyföldet ért idej, tavalyi elemi csapásokról, ez azok okozta nyomorról s örvendtesen adta a kongresszus tudtára, hogy a hatóságok segítése nem maradt el, mert a székely kirendeltség ez évben is 530.000 K értékű kedvezményt nyújtott a székely megyék népének. Nagy fontosságú eseményként közönte az ipari kirendeltség felállítását, a melytől, *Bernády György* miniszteri biztos munkássága révén sokat vár. Sürgeti az egységes és modern itépitési programot, egyetemenként a fürdő tanszék felállítását.

A nagy koncepczióju megnyitó beszéd végül sajnálattal említette meg közéletünk eldurvulásának, a személyi és gyűlölködő hajszáknak, a tekintélyt nem ismerő, mindent sárbarautó méltelynek erjedését.

Általános figyelem közepette emelkedett most szólára *Benedek Sándor* államtitkár s a kormány üdvözlétét tolmácsolta a kongresszusnak, kijelentve, hogy a kormányzat fontos feladatainak ismeri a székelységnek gazdasági kulturális megerősítését arra való intézményekkel s hogy a székelységet nemzeti hivatásában támogatni, megtartani, erre a kormányznak külön gondja van.

Máthé József szövetségi főtitkár terjesztette elő ezután érdekes és nagy gondal készült elentését, mely beszámolt a társaságok szövetsége akciójáról, az egyes társaságok évi működéséről. A szövetség agitációjának főcéljával jelöli meg a székelyudvarhely-csikseredai vasut, az erdélyi nagyobb pénzintézeteknek a jelzálog-

levél kibocátás megadását. *Imecs Jenő* fürdőigazgató Előpatak történetét ismertette a XVI. századtól. *Hermann Antal* egyet. tanár a székely etnográfia megírásának, gyűjtésének módozatai felől terjesztet be javaslátot. *Papp György* a tanfelügyelő Háromszék megye közoktatásügyi viszonyait ismertette. Előadásának megdöbbenő adatai szerint 1890-1900-ig 5-10 százalék magyar szaporulat ellenében 9-90 százalék volt Háromszéken az oláh szaporodás, a mely oláh szaporodás az utolsó 10 év 5-47 százalékos magyar gyarapodásával szemben 16-34 százalékot tett ki. Javaslataira a kongresszus kimondotta, hogy követeli a nemzetiségi vidékek összes iskoláinak sürgős, halaszthatatlan államosítását.

Meghívó alakuló gyűlése. Vettük a következő meghívót: A folyó hó 25-én tartott értekezleten összegyűlt állami tisztviselők az „Állami tisztviselők országos egyesülete“ székelyudvarhelyi körének alakítását elhatározták, az alakuló közgyűlést f. évi szeptember 3. délutáni 3 órára tűzte ki. Az értekezlet határozatából kifolyólag felkérem *Székelyudvarhely város* összes állami tisztviselőit, hogy alakítandó egyesületbe belépni, a közölt belépési nyilatkozatot aláírni és a közgyűlésen megjelenni ziveskedjenek. A közgyűlés a vármegye székházának üléstermében fog megtartani. Székelyudvarhely, 1913. évi aug. hó 26-án. Hazafias üdvözllettel az értekezlet megbízásából *Kövesdy József* m. kir. pénzügyi tanácsos, pénzügyigazgató helyettes, értekezlet elnök.

Áthelyezés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Lange Károly* m. kir. állatorvost Pózonnyból Parajda járásai m. kir. állatorvosi szolgálatra áthelyezte.

A ref. kollegium építkezése a piac-tér és az óvodaudvar felőli kerítések felszerelésével befejezést nyert. A művészeti és az épület felvéseéhez stilszerűen alkalmazott kerítések teljesen megszabják a nagyszabású épület környezetét és igen kellemes hatást gyakorolnak a szemlélőre. Ha az ablakrácsokat és a már rendezett parkot is felvirágozzák, méltó díszben várja a megújodott kollegium a felavatási ünnepélyre vendégeit. Addig bizonyára elkészítik az utczai járdát s a díszes kerítésekhez valamennyire rendezbeozza a város az elemi iskola bejáráját, sőt valamit gondolnak az elemi iskola kapujával is, mivel ez ugyancsak kir. a díszes környezetből. A felavató ünnepélyre nagy buzgalommal készül a bizottság. Ugy a hivatalos, mint a nem hivatalos meghívók már szétküldettek, ha esetleg van olyan érdeklődő, hogy meghívót nem kapott, forduljon az igazgatósághoz, mert a tömeges szétküldésnél tévedés bizonyára történhetet, s ezt az igazgatóság készséggel reparálja. A meghívókra naponként érkeznek a szebbnél szebb válaszok, melyek részint a személyes részvételt jelentik, részint jókívánásokat tartalmaznak. Sajnos, hogy a miniszter aligha tud személyesen résztvenni az ünnepélyen, de örvendünk, hogy erre az esetre képviselőjéül *Ugron János* főispánt bízta meg, a kit a legzorosabb kötelék fiz. a kollegiumhoz, mint érdemes főgondnokát az iskolának. Szóval az érdeklődés az ünnepély iránt az egész országban általános és remélhetőleg minden irányban ki fogja elégíteni azt az érdeklődők részéről szerzendő tapasztalatot, mivel egy mintaszerű iskolát láthat az új épületben mindenki, a mely bűzkesége lehet nemcsak a református egyháznak, de hazai egész közoktatásunknak s ugy beosztása, mint berendezésére összes középiskoláink között a legelső közzé sorozható. Az épületet a felavatás előtt nem adják át rendelkezésnek s így a beiratások még a régi épületben lesznek, a mely különben internátussá alakított 220 tanuló részére — csaknem teljesen új berendezéssel. Valóban új korszak kezdete az öreg kollegium életében!

Eljegyzés. *Maurer József*, az Elő Magyar Általános Biztosító Társaság brassói főügynök segédének czégyjegyzője eljegyezte *Demeter Lajos* földbirtokos leányát, *Lenkét Székégygyepűről*.

Szép piros paradicsom 1 kg. K. - 24
 Savanyítani való ugorka 100 drb 1:60
 Ószi barack 1 kilo K. 1:20
 Csemege-szőlő 1 " " - 80
 Yalódi csemege méz 1 " " 1:70
 és más újdonságok, továbbá conservek, sajtok,
 különleges likőrök 5 kilos postacsomagokban szá-
 lított utánvét mellett

Bihari Béláné csemege kereskedő
 BUDAPEST, Főherceg Sándor-u. 26. sz.

Homoródi járás főszolgabírájától.

Szám: 3308-1913.

Pályázati hirdetmény.

A homoródi járáshoz tartozó okláudi körjegyzőségben lemondás folytán megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek. Az állás javadalmazása: 1000 k. fizetés. Felhívom a pályázni kívánókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket alólírott főszolgabíróhoz legkésőbb f. évi szeptember 16-ig adják be. A később érkezett pályázatokat nem veszem figyelembe.

A választás iránt később fogok intézkedni.
 Oklánd 1913 évi augusztus hó 24-én.
Szabady, főszolgabíró.

Székelyudvarhelyi Ker. Munkásbirt. Pénztár.
 2629-1913. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Székelyudvarhelyi ker. mb. pénztár pályázatot hirdet 2 kezelőorvosi állásra évi 2500. kor. javadalmazás mellett, amely havi előleges részletekben fizetettik.

A kezelőorvosokra egyenkint 500 pénztári tag lesz bizva körzet szerint.

Az állás 3 évenként 200. kor. korpótlékkal jár. A szabályszerűen okmányokkal felszerelt pályázati kérések a pénztár igazgatóságának címezve a ker. mb. pénztárnál a hivatalos órák alatt folyó év szeptember 15. déli 12 óráig nyújtandók be. A megválasztott kezelő orvosok tartoznak teendőik ellátását folyó év október 1-én megkezdeni.

A kötéendő egyezség a ker. mb. pénztár hivatalos helyiségében megtekinthető.

Kelt a székelyudvarhelyi ker. mb. pénztár igazgatóságának 1913. augusztus 25-én tartott üléséből.

Gábor Zsigmond, Wagner Henrik,
 elnök, igazgató

**Elsőrendű kész butor-
 raktár. :: :: ::**

**Asztalos, esztérgályos
 és kárpitos műhelyek.**

A m. tisztelt közönség szíves figyelmébe ajánlom a leg egyszerűbbtől a legmodernebb butorokkal ::
 felszerelt

butorraktáram

Saját asztalos-műhelyemben rajz szerint elkészítek bármilyen kivitelű butort. Minden egyes darabért garanciát vállalok. :: ::

Modern ebédlők. Kálószobák.

Szíves pártfogást kér
Balázs Károly
 butorraktáros és esztérgályos.

Első varrógéopraktár

Dus választék a a legkiválóbb készítményű

**varrógépek, lőpor, disz-
 áruk, vadászfegyverek**

elsőgyártmányu szakmába vágó jól berendezett vas-
 kereskedésünkben jutányos árak mellett beszerezhetők.

RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése

Székelyudvarhely. Flókülzet: Székelykeresztur.

Kőbányai sör!!

A legjobb hírnevű **DREXER-féle**
 „Korona” és „Dupla márciusi sör”
 Első Magyar Részvény Sörfőzde
 „Udvari” és „Gollát Maláta sör”

kizárólagos főraktár Udvarhelymegyében

Rösler és Gábor cégnél
 Székelyudvarhelyt és Székelykeresztur-on.

Vidéki és helybeli megrendelések hordók
 és naponta frissen töltött palaczkokban
 pontosan lesznek eszközölve.

Egy okos fej
 minden alkalommal

Dr. OETKER
 süítő port használja à 12 f.

Teljesen higiénikus orvosok által ajánlott éleztőpor
 Használata által minden térsra nagyobb, lazább
 és könnyebben emészthető lesz.

Dr. OETKER-féle Vanilincukor à 12 fillér
 a legnemesebb főszere minden tészának, kakaó és
 tea, csokoládé és krém, kuglupl, torta, pudding és
 tejzsin, továbbá finom vagy porccokkal vegyítve
 mindennemű sütemény behintésére. Pótol 2-3 cse
 vaniliát. Ha félcsomag **Dr. Oetker Vanilincukrot** 1 kg
 csomaggal keverünk és ebből 1 v. 2 teáskanálnyit
 csésze térsra öntünk kitűnő aromájú ital kapunk

Dr. OETKER süítőpora és vanilincukra minden
 főszere kereskedésben kapható. Kimerítő használati utasítást
 minden csomag mellett van Receptgyűjtemény ingyen

Homoródi járás főszolgabírájától.

Szám: 3071-1913. ki.

Pályázati hirdetmény.

A homoródi járáshoz tartozó kisbaczoni körjegyzőségben megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása : 1000 kor. fizetés. Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket alólírott főszolgabíróhoz legkésőbb f. évi szeptember 16-ig adják be. A később érkezett pályázatokat nem veszem figyelembe.

A választás iránt később fogok intézkedni.

Oklánd, 1913. évi augusztus hó 24-én.

Szabady, főszolgabíró.

Birtok hasznóbérbe adási hirdetmény.

Homoróddarócson a takarékos és előleg-
 egylet mint szövetkezet közhírré teszi, hogy
 190 hold területű szántó, kaszáló és legelőt
 6 évre 1913. **szeptember 7-én** d. u.
 3. órakor nyilvános árverésen hasznóbérbe
 adja, a tagon lakás és gazdasági épületek
 vannak.

Kikiáltási ár 1600 k. mely összegnek
 10%-a bánatpénzül leteendő.

Árverési feltételek az igazgatóségtól
 megtudhatók.

Homoróddaróc 1913 aug. 27-én.

Az igazgatóság.

Csak 50 kor.

1 garnitur elegáns ebédlőkészlet
 az alábbi összeállításban:

- 36 darab lapos tányér
- 12 " mély tányér
- 12 " csemege tányér
- 2 " leves csésze
- 2 " mártás csésze
- 2 " mártás csésze aij
- 2 " pecsenyés tál
- 2 " kompótos tál
- 2 " zöldses tál
- 2 " tészta tál
- 2 " sótartó

Finomabb ebédlőkészletek, teás, kávé,
 feketés készletek és üvegáruk nagy-
 választékban legocsióbb árban kap hatók

Márk Testvérek
 kereskedésében Deák-tér 14. szám)

Szolid és pontos kiszolgálás.

GYÖNTÖRÜ, MARADANDÓ ÉRTÉKŰ ARANY és EZÜST AJÁNDÉKTÁRGYAK
 beszerezhetők

ISZÁKOVITS BERNÁT MUÓRAS ES
 ÉKSZERESZNÉL
 Székelyudvarhelyt, Deák-tér 12. sz. (Pénzügyi palota mellett)

hol a legjobb és legcsébb kivitelben kaphatók eredeti **OMEGA**,
SCHAFFHAUSEN és **CHRONOMETRE** inga és ze-bórák, arany és ezüst
 ékszerek, gyórák, nyakékek, láncok, brilliáns gyóruk és fúggók.
 Ezüst és alpacca dísz tárgyak. Ezüst evőeszközök, domborművek
 jardnierek, dílványok, kompótos tálok, kávé és teákészletek.

Szemüvegek és mindenféle optikai szerek.
 Mindenféle javításokat elvállalok és azonnal pontosan eszközölök.
 Koczkázat kizárva. Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

